

Vakkas DEMİR

Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişi

Limited Şirket Ortaklarının 5510 Sayılı Yasa Kapsamındaki Sigortalılıklarının Nasıl Sona Ereceğinin Açıklanması

I. GİRİŞ

5510 sayılı Kanun'un "Sigortalı Sayılanlar" başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasının b) bendinin üç numaralı alt bendinde yer alan; "... diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortakları... sigortalı sayılırlar." hükmüne istinaden, limited şirketlerin tüm ortakları 5510 sayılı Kanun kapsamında zorunlu olarak 4/b sigortalısı sayılmışlardır.

1 Ekim 2008 tarihinden itibaren limited şirket ortaklarının 4/b sigortalılıklarının hangi şartlarda neye göre sona erdirileceğiyle ilgili uygulamalar, 5510 sayılı Kanun'un "sigortalılığın sona ermesi" başlıklı 9. maddesi, Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin¹ (SSİY) 4. maddesi ve SGK'nın konuyla ilgili diğer ikincil mevzuat hükümlerine göre yapılmaktadır.

Limited şirket ortaklarının sigortalılıklarının sona erdirilmesinin tek bir şekli olmayıp, ortakların ve şirketin içinde bulunduğu durumlara göre sigortalılığın sona ermesi durumu da değişmektedir. Bu çalışmamızda, limited şirket

ortaklarının sigortalılıklarının hangi kayıt ve belgelere göre, ne zaman ve nasıl sona erdirilmesi gerektiğini, ortakların ve şirketin farklı durumlarını göz önünde bulundurarak ilgili mevzuat hükümlerine göre açıklamaya çalışacağız.

II. HİSSE DEVRİ YAPAN ORTAKLARIN SİGORTALILIK DURUMLARI

Limited şirket ortağı olanların şirketteki hisselerini devrederek ortaklıktan ayrılabilmesi için, şirketteki hisselerinin tamamını devretmeleri gerekmektedir. Aksi takdirde limited şirket ortaklarının ortağı oldukları şirkette yüzde 1 miktarında hisseleri olsa bile, şirket ortaklığından dolayı 4/b sigortalılıkları devam eder.

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin 14. maddesine göre, şirketteki hissesinin tamamını bir başkasına devrederek limited şirket ortaklığından ayrılan kişilerin şirket ortaklıklarından dolayı kurulan 4/b sigortalılıkları, hisse

1 Ekim 2008'den sonra ortağın şirketteki hisselerini devrettiği için 4/b sigortalılığı sona erdirilirken, şirkete ait vergi kayıtları ile ticaret odası kayıtlarının istenilmesi ve bunlara göre karar verilmesi uygulaması kaldırılmıştır.

devriyle ilgili alınan ortaklar kurulu karar tarihi itibariyle sona ermektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumu, şirketteki hissesini devrettiği için ortaklar kurulu karar tarihi itibariyle sigortalılığı sona erdirilmesi gereken kişilerin 4/b sigortalılıklarını sona erdirirken bir takım belgeler istemektedir.

Şirketteki hissesini devrederek ortaklıktan ayrılan kişi, hissesini devrettiğini ticaret sicil memurluğuna tescil ettirmiş ise, söz konusu tescilin ticaret sicil gazetesinde ilan edildiği nüshasını Sosyal Güvenlik Kurumu'na ibraz ettiği takdirde, başka hiçbir belgeye gerek kalmaksızın şirketteki hissesini devreden ortağın 4/b sigortalılığı, ortaklar kurulu karar tarihi itibariyle sona erdirilmektedir.

Şirketteki hissesini devrederek ortaklıktan ayrılan kişi, hissesini devrettiğini ticaret sicil memurluğuna tescil ettirmemiş ise, böyle bir ortağın sigortalılığı, şu üç belgenin Sosyal Güvenlik Kurumu'na (SGK) ibraz edilmesi şartıyla sona erdirilmektedir. Bunlardan birincisi; hisse devrine ilişkin alınan ortaklar kurulu kararı, ikincisi; hisse devrine ilişkin tanzim edilen noter devir sözleşmesi, üçüncüsü ise; hisse devrinin şirket pay defterine işlendiği ilgili sayfanın bir suretidir. Bahse konu üç belgenin tamamının SGK'ya "birlikte" ibraz edilmesi gerekmektedir.

Limited şirketteki hissesini devrederek ortaklıktan ayrılan kişilerden SGK tarafından her ne kadar üstte belirttiğimiz söz konusu kayıt ve belgeler istense de, bu durumdaki şirket ortaklarının sigortalılıkları her halükarda ortaklar kurulu karar tarihi itibariyle sona erdirilmektedir. Bu belgelerin istenmesinin amacı, usulsüz ve asılsız hisse devirlerinin önlenmesi ve

ortağın şirketteki hissesini gerçekten devredip etmediğini görmek içindir.

1 Ekim 2008'den önce yapılan Bağ-Kur uygulamalarında, limited şirketteki hissesini devrederek ortaklıktan ayrılan kişilerin Bağ-Kur sigortalılıkları sona erdirilirken, Bağ-Kur tarafından ilgili kişilerden, şirketin vergi kayıtları ve ticaret odası kayıtları da istenilmekteydi. Ancak, söz konusu yönetmelik (SSİY) hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, 1 Ekim 2008'den sonra ortağın şirketteki hisselerini devrettiği için 4/b sigortalılığı sona erdirilirken, şirkete ait vergi kayıtları ile ticaret odası kayıtlarının istenilmesi ve bunlara göre karar verilmesi uygulaması kaldırılmıştır.

III. İFLAS, TASFİYE VE MÜNFESİH DURUMDA OLAN LİMİTED ŞİRKETLERİN ORTAKLARININ DURUMU

Limited şirket ortaklarının sigortalılıklarının sona erdirilmesi konusunda en çok sıkıntı yaşanan ve içinden çıkılmaz gibi gözükten durum, şirketin iflas, tasfiye ve münfesih durumunda olduğu zamanlarda, ortaklarının sigortalılıklarının nasıl ve hangi tarihten itibaren sona erdirileceğiyle ilgilidir. 5510 sayılı Kanun ve Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nde de bu konu ele alınırken açık ve net bir dil kullanılmadığından dolayı, ilgililerin durumu anlamaları daha güç bir hale gelmiştir.

Biz bu bölümde, limited şirketin iflas, tasfiye ve münfesih durumunda olduğu dönemlerde ortağın 4/b sigortalılığının nasıl sona erdirileceği hususunu, kanun ve yönetmelikteki karmaşık ve anlaşılması güç olan ifadeleri aynen tekrarlamak yerine alt başlıklar halinde duruma açıklık getirmeye çalışacağız.

a) Şirket İflas Durumunda İken Ortakların Sigortalılıklarının Sona Ermesi

Bilindiği üzere, alacaklı olan, şirketteki alacaklarını alamazsa ya da şirket alacaklısına borcunu ödemezse, alacaklı, icra dairesine yapacağı bir iflas talebiyle borcunu takibe başlar.² İcra dairesince borçluya (limited şirket)

Hakkında mahkeme tarafından iflas açılmış olan limited şirketin ortakları, şirket ortaklığına istinaden kurulan 4/b sigortalılıklarını SGK'dan talep etmeleri halinde, mahkemece iflasın açılmasına karar verilen tarihte sona erdirirler.

bir iflas ödeme emri gönderilir. Borçlu borcunu öderse takip son bulur. Borçlu borcunu ödemezse, alacaklı ticaret mahkemesine iflas davası açarak, borçlunun iflasına karar verilmesini talep eder. Mahkeme tarafından borçlu hakkında iflas kararı verildiği anda, mahkemece iflasın açılmasına karar verilmiş demektir.

Alacaklılar tarafından seçilen iflas idaresi tarafından, iflasın açılmasına karar vermiş olan ticaret mahkemesine müracaat edilerek, iflasın kapatılmasına karar verilmesi talep edilir. Ticaret mahkemesi de, yapacağı inceleme neticesinde iflas tasfiyesinin kanun hükümlerine uygun olarak yapıp bittiğini tespit ederse, borçlu (limited şirket) hakkında iflasın kapatılmasına karar verir.

İşte, hakkında mahkeme tarafından iflas açılmış olan herhangi bir limited şirketin ortakları, şirket ortaklığına istinaden kurulan 4/b sigortalılıklarını SGK'dan talep etmeleri halinde, mahkemece iflasın açılmasına karar verilen tarihte sona erdirirler. Buna yönelik taleplerinin olmaması halinde ise limited şirket ortaklığından dolayı kurulan 4/b sigortalılıkları, mahkemece iflasın kapatılmasına karar verilen tarihte sona erdirilir.

b) Şirket Tasfiye Durumunda İken Ortakların Sigortalılıklarının Sona Ermesi

Bilindiği üzere şirketin tasfiyesi; herhangi bir nedenle faaliyetine son veren şirketin alacaklarının tahsili, borçlarının ödenmesi ve eğer geriye mal varlığı kalırsa bunun ortaklar arasında dağıtılmasıdır. Limited şirketin tasfiye

süreci şirketin sona ermesiyle başlar ve tasfiye, şirketin sona ermesine son noktayı koyar. Limited şirketlerde iki şekilde tasfiye kararı alınır. Bunlardan birincisi; kanun ve şirket ana sözleşmesinde yazılı hallerin meydana gelmesi veya ortaklar kurulu kararı ile tasfiyenin başlamasıdır. İkincisi ise, ticaret mahkemesi tarafından tasfiyenin açılmasına karar verilmesidir.

Limited şirketin tasfiyesine uygulamada genelde ortaklar kurulu karar vermekte olup, şirket hakkında tasfiyenin açılmasına mahkemece karar verilmesine çok nadir rastlanılmaktadır. Limited şirketlerin tasfiyesi şirketin ortaklar kurulunca ticaret sicil memurluğuna tescil ve ilan ettirilir. İnfisahın ticaret siciline tescil ve ilan ettirildiği tarih şirket hakkında tasfiyenin başlangıç tarihi olarak kabul edilir.

Tasfiyesine başlanan limited şirketin tasfiyesini yapmak üzere, şirketin kendi içinden ya da dışarıdan bağımsız tasfiye memuru atanır.³ Şirket hakkında tasfiye işlemlerini yapan tasfiye memurlarının birden fazla olması durumunda, bunlara tasfiye kurulu, bunların şirketin tasfiyesi ile ilgili aldıkları kararlara ise tasfiye kurulu kararları denilmektedir. Tasfiye kurulunda görevli memurlar tasfiye sürecinde şirketin kanuni temsilcileri sayıldıkları için, bunların aldıkları kararların ticaret sicil memurluğuna tescil ettirilmesi gerekmektedir.

Limited şirketlerde tasfiye süreci, tasfiye işlemlerinin tamamlanmasından sonra şirket kaydının ticaret sicilinden silinmesine kadar devam etmektedir.⁴ Limited şirketin tasfiyesinin sonuçlandığına dair tasfiye kurulu bir karar alır ve tasfiyenin sona erdiğine ilişkin bu karar ticaret sicil memurluğuna tescil ettirilir.

Limited şirketlerin tasfiyesi ile ilgili bu bilgileri verdikten sonra şimdi tasfiye sürecindeki şirketin ortaklarının 4/b sigortalılıklarının nasıl sona erdirileceğini izah edelim.

Herhangi bir limited şirket hakkında tasfiyenin açılmasına mahkemece karar verilmiş ise, SGK'dan talep edilmesi halinde şirket ortağının sigortalılığı, mahkeme tarafından tasfiyenin açılmasına karar verildiği tarihte sona erer. Şirket ortağının eğer SGK'dan böyle bir talebi yoksa, şirketin tasfiyesinin sonuçlandığına dair tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurlu-

Limited şirketin münfesihe duruma düşmesi demek, şirketin kendiliğinden sona ermesi ya da şirketin kendisini sona erdirmesi demektir.

ğuna tescil edildiği tarih itibarıyla sona erer.

Limited şirket hakkında tasfiyeye başlanılmasına şirketin ortaklar kurulu tarafından karar verilirse, böyle bir durumdaki şirket ortağının SGK'dan talep etmesi halinde sigortalılığı, tasfiyenin başlamasına şirketin ortaklar kurulunca karar verilen tarihte sona erer. Şirket ortağının SGK'dan böyle bir talebi yoksa, şirketin tasfiyesinin sonuçlandığına dair tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurluğuna tescil edildiği tarih itibarıyla şirket ortağının sigortalılığı sona erer.

c) Şirket Münfesihe Durumda İken Ortakların Sigortalılıklarının Sona Ermesi

Limited şirketin münfesihe duruma düşmesi demek, şirketin kendiliğinden sona ermesi ya da şirketin kendisini sona erdirmesi demektir. Belli bir amaç ya da belirli süreler için kurulan limited şirketler amaçlarını tamamlayıp sürelerini doldurduklarında, faaliyetleri sona erer ve münfesihe duruma düşmüş olurlar.

Örnek olarak, bir baraj yapımı için 10 yıllığına kurulan limited şirket 10 yıllık süre dolduğunda kendiliğinden münfesihe duruma düşmüş olur. Şirketin tasfiyesine başlanması için ortaklar kurulu kararı ya da mahkemece tasfiyenin açılmasına karar verilmesi gerekmekte iken, şirketin münfesihe duruma düşmesi için ortaklar kurulu kararına ya da mahkemeye gerek yoktur. Limited şirket münfesihe duruma düşünce, şirketin tasfiye süreci daha sonra başlar ve şirketin tasfiyesi (b) alt başlığında anlattığımız şekilde yapılır.

İşte, münfesihe duruma düşen herhangi bir limited şirketin ortağının sigortalılığı, sigortalının (şirket ortağının) SGK'dan talepte bulunması halinde, şirketin münfesihe duruma düştüğü tarih itibarıyla sigortalılığı sona erer. Şirket

ortağının SGK'dan böyle bir talebi yoksa, şirketin tasfiyesinin sonuçlandığına dair tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurluğuna tescil edildiği tarih itibarıyla şirket ortağının sigortalılığı sona erer.

IV. ŞİRKET ORTAKLIĞI DEVAM EDERKEN FARKLI STATÜDE ÇALIŞMAYA BAŞLAYANLARIN DURUMLARI

Limited şirket ortakları 5510 sayılı Kanun kapsamında zorunlu olarak 4/b sigortalıdır. Limited şirketin iflas ve tasfiye hali ile münfesihe durumda bulunmadığı ve şirketin normal işleyiş sürecinde olduğu bir süreçte olsa dahi, 4/b sigortalısı olan şirket ortağı 4/c kapsamında (kamu idarelerinde) çalışmaya başlarsa, 5510 sayılı Kanun'un 53. maddesi gereği, 4/b sigortalılığı sona erer ve 4/c kapsamında sigortalı olur.

İflas ve tasfiye hali ile münfesihe durumda bulunmayan ve normal işleyişine devam eden bir limited şirketin ortağı, şirket ortaklığına istinaden kurulan 4/b sigortalılığı devam ederken, 4/a sigortalısı (hizmet akdi ile çalışanlar) olursa, 4/b sigortalılığı sona erer.

Hakkında mahkeme kararıyla iflas ve tasfiye açılan bir limited şirketin ortağı, şirket bu haldeyken 4/a sigortalısı olarak hizmet akdiyle çalışmaya başlarsa, şirket ortaklığına istinaden kurulan 4/b sigortalılığı sona ermektedir.

Limited şirket hakkında ortaklar kurulu kararı ile tasfiyeye başlanılmasına karar verilmişse bu durumdaki bir şirketin ortağı da 4/b sigortalılığı devam ederken hizmet akdiyle 4/a sigortası kapsamında çalışmaya başladığında, 4/b sigortalılığı hizmet akdiyle çalışmaya başladığı tarih itibarıyla sona erer.

Ayrıca, münfesihe duruma düşen bir limited şirketin 4/b sigortalısı olan ortağı, hizmet akdiyle 4/a sigortası kapsamında çalışmaya başladığında, 4/b sigortalılığı hizmet akdiyle çalışmaya başladığı tarih itibarıyla sona erer.

İflas ve tasfiye hali ile münfesihe durumda bulunan limited şirketlerin ortakları, 4/a ve 4/c kapsamında sigortalı olarak değil de, 4/b si-

Limited şirket ortaklarının sigortalılıkları sona erdirilirken, eski Bağ-Kur mevzuatından farklı olarak, şirket ortaklarından SGK tarafından şirkete ait vergi kayıtlarına ve ticaret odası kayıtlarına göre sigortalılık sonlandırma işlemleri yapılmayacaktır.

gortalısı olmayı gerektirecek şekilde başka bir şirketin ortağı olduklarında ya da gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olduklarında dahi, sigortalılık statüleri değişmediğinden dolayı, yine 4/b sigortalılıkları devam eder ve 5510 sayılı Kanun'un 5754 sayılı Kanunla⁵ değişik 80. maddesi 2. fıkrası (c) bendi gereğince, bunlardan sadece birisinden dolayı prim öderler.

V. SONUÇ

Ülkemizde en sık rastlanılan şirket türünün limited şirketler olduğunu söyleyebiliriz. 5510 sayılı sosyal güvenlik reform yasasında 4/b sigortalısı olarak kabul edilen limited şirket ortaklarının sigortalılıklarının sona erdirilmesinde 1 Ekim 2008'den itibaren bazı önemli değişiklikler yapıldı. Bu çalışmamızda 5510 sayılı Kanunla bu konuda yapılan değişiklikleri izah etmeye çalıştık.

Limited şirket ortaklarının sigortalılıkları sona erdirilirken, eski Bağ-Kur mevzuatından farklı olarak, şirket ortaklarından SGK tarafından şirkete ait vergi kayıtlarına ve ticaret odası kayıtlarına göre sigortalılık sonlandırma işlemleri yapılmayacaktır.

Ayrıca, 1 Ekim 2008'den önce Bağ-Kur'da uygulaması yapılan mevzuata göre, bir limited şirket iflas veya tasfiye halindeyse ya da münfesih durum düşmüşse, bu şirketin mahkeme tarafından tasfiyesine ya da iflasına karar verilmediği sürece, ortaklarının sigortalılığı mahkeme kararı tarihine kadar sona erdirilemiyordu.

Dolayısıyla bu durumdaki şirketlerin ortaklarına sanal bir sigortalılıktan dolayı yüklü miktarlarda prim borcu çıkartılıyordu.

5510 sayılı Kanunla birlikte bu sıkıntı giderilmiş ve iflas ve tasfiye hali ile münfesih durumda bulunan limited şirketlerin ortakları, SGK'dan yazılı olarak talepte buldukları takdirde, mahkeme sonucunu ya da tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurluğunca tescil edildiği tarihi beklemeden, tasfiyenin/ iflasın mahkemece açıldığı tarihte ya da tasfiyenin başlamasına ortaklar kurulunca karar verildiği tarihte veyahut da şirketin münfesih duruma düştüğü tarihten itibaren sigortalılıklarını sona erdirebileceklerdir.

DİPNOTLAR

- 1 28.08.2008 tarihli ve 26981 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.
- 2 2004 sayılı İcra ve iflas Kanunu'nda sayılan bazı durumlarda icra takibine başvurulmadan doğrudan doğruya ticaret mahkemesinde de iflas davası açılabilir.
- 3 Tasfiyenin açılmasına mahkemece karar verilen limited şirketlerde tasfiye memurunu mahkeme belirler. Tasfiyenin açılmasına ortaklar kurulunca karar verilen durumlarda ise tasfiye memurunu ortaklar atarlar.
- 4 Limited şirkette tasfiyenin sona erdiği tarih, şirketin ticaret unvanının ticaret sicilinden silindiği tarih değil, son bilanço ve hesap durumunun onaylanması üzerine tasfiye memurlarının ibra edildiği genel kurul kararı tarih olarak kabul edilmektedir.
- 5 08.05.2008 tarihli ve 26870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.